

پنجشنبه 24 جنوری 2019

مرجان کمال

برگشت دوباره بر یادداشت ها
نگاهی مختصری به تاریخچه کابل
از زنده یاد مرجان کمال به زبان فرانسوی

مترجم: فریده نوری

قسمت چهارم

هم خاموشانه قصه بی مرگ و حیات توست
ای دخترم ای تو روشنی آشیانه ها

در خانه هر کجا نگرم خاطرات توست
هر کنج خانه از تو ببینم نشانه ها

مرجان در کابل زمستان 2004 میلادی

تپه های کابل

طرف راست تپه مرنجان ، طرف چپ تپه باغ بالا

تپه مرنجان: یکی از ساحات باستانی کابل بوده و حفریاتی باستان شناسان در این جا، مربوط به دوره کوشانی ها می باشد. که در این عصر از معابد بودایی مجسمه ها، ظروف گلی و مسکوکات بدست آمده است، مسکوکات مسی و طلائی بوده اند.

تپه کلوله پشته

از آثار باستانی دیگر کوشانی ها که در منطقه کوتل خیرخانه بود و باش داشتند، در این منطقه معبدی که به آئین آفتاب پرستی تعلق می گرفت یافت گردیده است. کوتل خیرخانه دره کابل را از حوزه کاپیسا جدا می کند.

تپه نارنج قلعه: در نزدیکی بالاحصار کابل قرار داشته که در آن آثار و معابد بودایی کشف گردیده است.

این تپه شرقاً به تپه مرجان و غرباً به زیارت خواجه صفا موقعیت دارد.

تپه بی بی مهر: این تپه در منطقه شمال مرکز کابل موقعیت داشته، مبارزین در زمان جنگ اول افغان و انگلیس از آن جا انگلیس ها را هدف قرار می دادند. چون در این جنگ وزیر محمد اکبر خان انگلیس ها را شکست داد، در پهلوی تپه بی بی مهر تپه دیگری به نام وی نام گذاری شده و آن منطقه به نام کارته وزیر اکبر خان نامیده شد.

توپ تپه: در بلندی کوه آسمایی واقع و در سابق هر چاشت به ساعت 12 بجه فیر توپ از آن صورت می گرفت.

تپه باغ بالا: در شمال کابل موقعیت دارد.

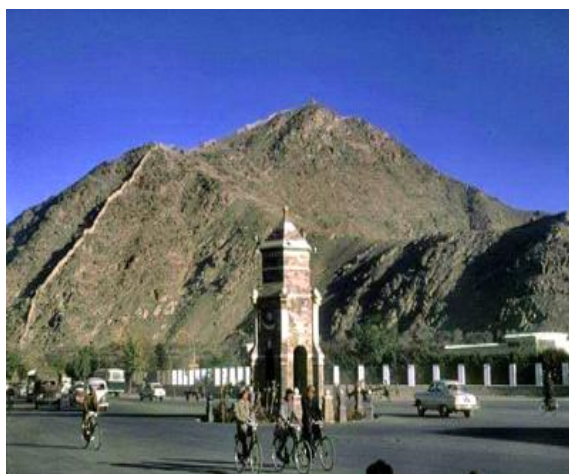
تپه کلوله پشته: در آن جا یک پایگایی نظامی ست.

تپهٔ پغمان

منارها یا برج های کابل

منار چکری: در شانزده کیلو متری جنوب کابل ساخته شده است، در حقیقت ارتباط کابل کهن (بگرامی کنونی، خاک جبار تا ولایت لوگر کنونی) خورد کابل و ننگرهار رهنما برای مسافران و کاروان ها بوده است و یکی از بنا های دورهٔ بودایی ها می باشد، نانسی هوچ دوپری در مورد آن روشنی انداخته است.

منار دهمزنگ

منار علم و جهل

منار علم و جهل: در منطقه دهمزنگ این منار در دامنه کوه شیر دروازه بالای یک تپه خورد از سنگ مرمر به بلندی هفت متر واقع می باشد، در زمان امیر امان الله خان 1919 - 1929 ساخته شده است .
در این وقت تعدادی زیادی از ملا ها بر علیه امیر امان الله خان بغاوت نموده و تعدادی زیادی عساکر دولتی کشته شد، این جنگ به جنگ ملای لنگ مشهور است.
این منار به یاد و بود سربازان ای که در این جنگ کشته شده بودند ساخته شد و نام آن منار علم و جهل از جانب امیر امان الله خان مانده شد است.

منار دهمزنگ: در چهار راهی بریکوت واقع می باشد، به نام منار عبدالوکیل خان نیز یاد می گردد

منار آزادی

منار آزادی: در نزدیکی ارگ ساخته شد.

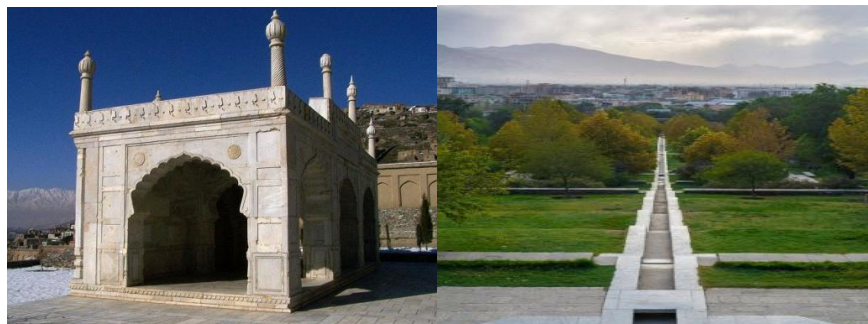
در زمانه های قدیم، کابل از چهار وادی تشکیل شده بود که عبارت اند از: چهاردهی، بت خاک، لهوگر و کوهدامن.
غرب و شرق کابل را کوه ها احتوا کرده است، در سمت غرب چهار قریه بزرگ و در سمت شرق آن نیز چهار قریه بزرگ قرار داشت . این هشت قریه در بین وادی های بسیار سرسبز ای که دارای جویبار ها و آب فراوان داشت، واقع بود.

دریا ها: سه دریا در کابل سرازیر می شد:

اولی از کوه پغمان سرچشمه گرفته، به طرف کابل جریان داشت، دومی که به نام چمچه مست یاد می گردد نیز از دره پغمان سر چشمه گرفته و در بین قریه اونچی باغبانان در غرب کابل با دریای کابل یکجا می شود، سومی از کوه های میدان وردک سر چشمه گرفته و در قسمت گذرگاه با دریای کابل یک جا می شود.

جوی های کابل: جوی شیر، جوی نهردرسن، و دریای گذرگاه.

باغ های کابل: باغ بابر که در زمان ظهیرالدین بابر در منطقه گذرگاه در دامنه کوه شیردروازه ساخته شد، این باغ دارای آبادی ها، جوی ها و آبشار ها می باشد. بابر نظر به علاقه که به کابل داشت وصیت نموده بود تا در کابل دفن گردد.

باغ بابر

دیگر باغ های کابل عبارت بودند از باغ شهرآرا، باغ جهان آرا، باغ قاضی، باغ عمومی، باغ علیمردان، باغ نواب، باغ ریشخور، باغ عمومی پغمان..... می باشد.

محلات کابل:

تیمورشاه درانی وقتی به پادشاهی رسید پایتخت را از قندهار به کابل انتقال داد، در این وقت، گذر ها و محلات به نام های بزرگان قومی و مأمورین بلند رتبه گذاشته شد که عبارت اند از:

گذر دیوان بیگی، گذر مراد خانی، گذر اچکزایی ها، گذر علی رضا خان (کوچه بارانه)، کوچه سردار جان خان.

یک تعداد زیاد کوچه ها به نام اهل کسبه که در آن جا ها مقیم و فعالیت داشتند، گذاشته شد:

کوچه شمع ریز ها، که در آن اهل کسبه به ساختن شمع مصروف بودند، زیرا برق هنوز وجود نداشت.

کوچه کاه فروشی، کوچه آهنگری، کوچه صندوق سازی، کوچه سنگ تراشی.

گذر شوربازار که در آن محله هندو گذر و درم سال شان واقع بود.

باغبان کوچه، که در این جا یک باغ بزرگی و در جوار آن مقبره تیموشاه درانی موقعیت دارد.

کوچه خرابات کابل، این کوچه از جمله محلات بسیار مشهور کابل است، در عصر امیر شیرعلی خان، هنرمندان و موسیقی دانان در آن جا مقیم گردیدند.

و از جمله محلات مشهور و قدیم کابل شهرآرا می باشد که در جوار برج شهرآرا قرار دارد، و کوچه تنور سازی نیز در این منطقه می باشد.

موجودیت قلعه بزرگ با دیوار های بلند و برج ها، نشان دهنده این است که یک پایگاه نظامی بوده است. شهرآرا و باغ شهرآرا به زمان بابر ارتباط می گیرد.

لاکن قلعه آن در زمان امیر عبدالرحمن خان ساخته شده است.

ادامه دارد